

Seeker ✖ Solo

Samir Calixto

- do 17 september | 22.00 - 22.50 uur
  - vr 18 september | 17.00 - 17.50 uur
  - za 19 september | 22.00 - 22.50 uur
  - zo 20 september | 13.30 - 14.20 uur
- SINT SERVAASBASILIEK

Samir Calixto concept, choreografie en dans

Quentin Roger choreografie-assistentie | **Pavla Beranová** lichtontwerp

muziek **George Gurdjieff** (1866-1949) en **Thomas de Hartmann** (1885-1956) door pianist Alain Kremski:

- L'Octave | • Sayyid | • Chercheurs de vérité 14 - 'Chant from a Holy Book' | • La lutte des mages (3 fragmenten)
- 13.III.1927 | • Après la tourmente | • 'Je Suis Père, Fils...' | • Chercheurs de vérité 16 - 'The Bokharian Dervish'

Een productie van Korzo en Scenario Pubblico.

Seeker ✖ Solo

De nieuwe solovoorstelling *Seeker ✖ Solo*, van en door Samir Calixto, is een van de meest persoonlijke voorstellingen van deze choreograaf tot nu toe. Hij verbeeldt hierin een zoektocht die velen vóór hem al ondernamen: een zoektocht naar waarheid als tegengif voor het valse gevoel van realiteit dat de mens door de eeuwen heen steeds opnieuw creëert.

De voorstelling is geïnspireerd op de muziek en de ideeën van de filosoof en mysticus George Ivanovitsj Gurdjieff, een onvermoebaar zoeker naar fundamentele waarheden en onder meer leider van de 'Seekers of the Truth'. Gurdjieff ging uit van de mens die bewust op zoek is naar een manier om te ontsnappen aan zijn voortdurend slapende staat van zijn. Vanuit muziek en spirituele dansen, die Gurdjieff tijdens zijn lange reizen op zich liet inwerken, kwam hij tot enkele van de belangrijkste pijlers van zijn werk.

Dat werk is de bron van inspiratie waar Calixto uit put en die raakt aan de kern van zijn eigen oeuvre: het (be)grijpen van de mens als onderdeel van een groter geheel en als een wezen dat door wilskracht en waakzaamheid in staat is al zijn mogelijkheden te benutten. Door de mogelijkheden van het lichaam te onderzoeken tracht Calixto deze kennis verder te verdiepen. Bijgestaan door kunstenaar/lichtontwerper Pavla Beranová en assistent Quentin Roger – twee van de personen met wie hij het langst samenwerkt – creëert hij met *Seeker ✖ Solo* een samenspel van zorgvuldig met elkaar verweven onderdelen, waarin beweging, muziek en licht onlosmakelijk met elkaar zijn verbonden. Diepgang én eenvoud, waarin bewegingen leiden tot het meest wezenlijke in ons zelf.

donderdag ✧ vrijdag ✧ zaterdag ✧ zondag

De muziek

De composities van waarvoor Samir Calixto heeft gekozen, zijn het resultaat van de bijzondere samenwerking tussen Gurdjieff en Thomas de Hartmann. De muziek van Gurdjieff is meditatief van karakter en vindt zijn oorsprong in oosterse melodieën en muziek die hij hoorde in afgelegen gebieden en kloosters. Tussen 1923 en 1929 werkte Thomas de Hartmann – een bekende Russisch componist in die tijd – nauw samen met Gurdjieff in het 'Institut pour le développement harmonique de l'homme' (Instituut voor de harmonische ontwikkeling van de mens) in de buurt van Parijs, en zette de muziek die Gurdjieff tijdens zijn reizen had leren kennen om in een 'Europees schrift'. Zo ontstonden werken waarin de ruimte tussen de noten een belangrijke rol speelt en zo aan de muziek extra diepte en betekenis geeft. Muziek speelde een wezenlijke rol in zijn onderricht, en werd gebruikt bij lezingen en meditaties én bij de zogenaamde 'Movements': spirituele dansen die Gurdjieff had verzameld of geschreven tijdens zijn reizen en die zijn studenten

leerden als onderdeel van het werk aan zelfobservatie en -studie. Meer zelfkennis leidt tot meer inzicht in de anderen en daarmee tot een groter begrip voor elkaar, wat – aldus Samir Calixto – van groot belang is, ook in de onrustige tijd waarin we momenteel leven.

Zo'n tien jaar geleden maakte Samir Calixto kennis met composities van Gurdjieff en De Hartmann, aanvankelijk zonder veel te weten over de context en oorsprong ervan. Het diepgaande en pure karakter van deze muziek maakte meteen grote indruk op hem en zonder het te kunnen verklaren werd hij er diep door geraakt. In de loop der jaren kwam hij meer over deze componisten te weten, met name over de ideeën van Gurdjieff. Met pianowerken van deze componisten als kader, begon Calixto aan de opzet van de solovoorstelling, waarbij hij zich liet inspireren door het zoekende karakter van Gurdjieff en zijn ideeën over de alomvattendheid van onze menselijke ervaringen.

De mens volgens Gurdjieff

Volgens Gurdjieff kan men in het algemeen stellen dat de mens 'slaapt' en dat hij wordt geleefd volgens een aantal 'automatismen'. Als gevolg hiervan leeft

George Ivanovitch Gurdjieff

hij als een onbewust wezen voort, en is zijn vrije wil nagenoeg onbestaand. Gurdjieff vergelijkt de mens in zijn mechanische toestand met een 'machine'. Deze 'mens-machine', wordt vooral geregeerd door uiterlijke invloeden. Hij kan zich echter bevrijden uit die toestand van toevalligheden en naar een grotere eenheid evolueren. Die transformatie geschiedt door werk aan het Zelf en met de hulp van een bepaald soort kennis. Om aan die kennisbehoefte te voldoen is er de noodzaak van een 'school', een school waarin een 'ideeën-stelsel' tot uitdrukking gebracht wordt.

'Zolang de mens niet eerst beseft dat hij enkel een 'machine' is, geregeerd door 'mechanische' wetten, kan hij noch zichzelf bestuderen noch zichzelf veranderen. Enkel door ervaring kan hij tot deze verificatie komen, het is niet voldoende als een ander dit voor hem begrijpelijk, aanschouwelijk of inzichtelijk maakt.'

In een eerste fase van de potentiële ontwikkeling leert de mens vooral begrijpen dat hij nog niet 'begrijpt'. Dit besef van ontbreken van bewustzijn zal hem de mogelijkheid geven tot het verkrijgen ervan. Het aanscherpen van dat bewustzijn is zo belangrijk omdat het een voorwaarde is om de 'mechaniciteit' van het handelen onder ogen te kunnen zien. Dit aanscherpen gebeurt door intense zelfstudie, waardoor vermogens ontwikkeld worden die leiden naar een zuivere 'zelfwaarneming' en 'zelfherinnering'. De methodes die Gurdjieff hiervoor gebruikt zijn gekoppeld aan de elementen dans en muziek en leggen zo een focus op verschillende 'functies' die in de mens aanwezig zijn.

'Het denken kan alleen maar tot bewustzijn gebracht worden door de intensiteit van onze innerlijke strijd, afhankelijk van de eigen inspanning en wilskracht.'

Seeker*Solo

In *Seeker*Solo* wil Samir Calixto het menselijke aspect van de danser naar voren brengen, in dit geval dus van hemzelf. Het onderzoek van het 'individuele universum' beschouwt hij als een stap in de richting van het 'algehele universum'. Hij streeft naar een opbouw waarbij het publiek het bevrijdende proces van fysieke en emotionele transformatie letterlijk voor ogen krijgt. De afstand tussen zijn uitvoering en zijn eigen menselijkheid én de afstand tussen zijn uitvoering en het publiek probeert hij zoveel mogelijk te beperken.

In het ontstaansproces van de voorstelling wil Samir Calixto de oorsprong van de muzikale werken – uit de meest gevarieerde oude culturen – verder onderzoeken. Een bewustzijn dat onze Europese cultuur overstijgt zou kunnen fungeren als overbrugging, die leidt tot een diversiteit en veelkleurigheid die de sfeer van de voorstelling als geheel beïnvloedt; als een katalysator van indrukken die zijn weerklink vindt in een grotere variëteit aan mensen.

Gurdjieffs scholing draagt bij tot de ontwikkeling van een geweten en maakt de groei mogelijk naar een objectief bewustzijn.

'Het stelsel verklaart niet alleen zichzelf, maar ook wat waar is in andere stelsels.'

George Ivanovitch Gurdjieff

George Ivanovitch Gurdjieff werd rond 1866 geboren in de Armeense hoofdstad Alexandropol. Ten gevolge van de oorlog met Rusland week het gezin Gurdjieff in 1877 uit naar Turkije. Daar ontving Gurdjieff zijn eerste belangrijke privé-onderricht van een aantal theologie-professoren en begon hij verwoed te lezen. Op zijn zeventiende verliet hij het ouderlijk huis om in buurland Georgië theologie te gaan studeren. Dat werd geen succes en hij nam het besluit om te gaan reizen. De antwoorden op zijn

levensvragen zocht Gurdjieff bij antieke tradities en spirituele stromingen uit Azië. Zo ging hij eerst in de leer bij Aramese filosofen, om vervolgens terecht te komen bij verschillende leermeesters uit de soefi-cultuur in het Midden-Oosten. Bij de soefimeesters kon hij de dansceremoniën van de Derwishen grondig bestuderen. Bij geheime broederschappen in de oude ruïnes van Babylon vond Gurdjieff nog verdere aanknopingspunten in zijn gedachtegang over de zin en betekenis van het menselijk leven. Reizen naar Egypte, Irak en Abessinië (het huidige Ethiopië) brachten hem een grondige kennis van traditionele wijsheden bij.

In 1895 stichtte Gurdjieff een eigen broederschap: de 'Seekers of the Truth'. Deze groep stelde zich tot doel om traditionele, esoterische kennis te onderzoeken, en om deze over te brengen naar jongere generaties. Er werden

expedities opgezet en Gurdjieff en zijn volgelingen kwamen zo op plaatsen die normaal niet toegankelijk zijn. De eerste gezamenlijke reis ging via Bagdad, door Centraal-Azië naar Siberië, waar studies in ver afgelegen kloosters fundamentele inspiraties en inzichten verschaften. Nog verdere reizen brachten hen via Mongolië tot in het hooggebergte van Tibet, waar ze onderricht kregen van Lama's in geïsoleerde boedhistische tempel-culturen. Door onderlinge wrijvingen werd de groep in 1900 ontbonden. Gurdjieff bleef in Tibet tot hij in 1904, na een ongeval, terugkeerde naar zijn ouders in Alexandropol. Na zijn genezing pakte hij het reizen weer op en ging hij opnieuw naar Tibet. Hij reisde echter al snel verder door tot in Centraal-Azië, om tot in 1907 bij verschillende soefi-gemeenschappen in Oezbekistan en Turkmenistan te verblijven. De daaropvolgende jaren zou Gurdjieff de grote metropolen in Rusland bezoeken.

Het lichtontwerp maakt wezenlijk deel uit van de opbouw van de voorstelling, en lichtontwerper Pavla Beranová is er vanaf het ontstaansproces van *Seeker* ✱ *Solo* bij betrokken. Calixto en Beranová hebben een taal en visualiteit ontwikkeld waarin licht een wezenlijke rol speelt. ✧

naar teksten van Samir Calixto

Samir Calixto

Samir Calixto (São Paulo, Brazilië) bewandelde eerst andere wegen in de podiumkunsten. Als veertienjarige werkte hij mee aan theaterproducties en drie jaar later was hij professioneel acteur. Aanvullend studeerde hij toneel en klassiek zang. Als danser was Samir Calixto aanvankelijk autodidact, waarbij hij zich door diverse mentoren liet inspireren. Zijn solodebuut als danser maakte hij in 1999 met *Eros*, waarmee hij de eerste prijs won van het Nascente/Abril Festival.

Er volgden diverse multidisciplinaire projecten en in 2004 verhuisde hij naar Europa. Hij koos definitief voor de dans en kwam in aanraking met de Nederlandse en Europese danscultuur. Met zijn solo *Wash Me Up* plaatste hij zich in 2005 als finalist voor de Best Dance Solo Competition in Leipzig.

Samir Calixto heeft zich ontwikkeld tot een van de meest actieve, onafhankelijke choreografen in Nederland. In 2009 maakte hij met *Beating Hollow* zijn eerste choreografie voor Korzo Productions in Den Haag. Sindsdien maakte hij voor Korzo vele voorstellingen. In 2013 werd hij met *4 Seasons* genomineerd voor de prestigieuze Zwaan en in 2014 ontving hij de BNG Bank Dansprijs voor choreografietalent. Er volgden voor Korzo producties als *Paradise Lost* (2015), *M* (2016), *Summa* (2017) en *W* (2019).

Naast uitvoeringen in theaters en festivals in Nederland heeft Samir Calixto opgetreden in onder meer Italië, Frankrijk, Spanje, Duitsland, Tsjechië, Rusland, Zwitserland, Noorwegen, Senegal en Zuid-Korea.

De teksten over Gurdjieff onderaan de pagina's is met toestemming overgenomen uit de masterpaper *George Ivanovitch Gurdjieff* van Hans Sluijs (2016, Koninklijk Conservatorium Antwerpen).

De muziek van Gurdjieff

De enorme hoeveelheid muziek die Gurdjieff tijdens zijn reizen hoorde, werd diep in zijn geheugen gegrift. Hij hoorde eenvoudige herders- of vissersliederen, orthodoxe liturgische gezangen, tempelmuziek uit het verre Mongolië, de extatische Derwish-dansen van de soefi-gemeenschappen: een bonte verschei-

denheid aan stijlen en muzikale indrukken, er was weinig muziek die hem onberoerd liet. Die schat aan melodieën werd uiteindelijk aan zijn geheugen ontlokt door Gurdjieffs vriend en leerling, de Russische componist Thomas de Hartmann, die deze muziek voor het eerst in notenschrift zou vertalen. Overigens is de muzikale opleiding van Gurdjieff niet enorm

geweest. Wel had hij in een kerkkoor gezongen toen hij op de militaire academie zat in Kars en in zijn jeugd leerde hij ook gitaar spelen, mogelijk van zijn vader, die een bekende troubadour was. Andere instrumenten, zoals de sas, het harmonium, de harmonica en de fluit, leerde hij zichzelf aan tijdens zijn reizen.

MUSICA SACRA MAASTRICHT IS EEN COPRODUCTIE VAN Stichting Musica Sacra en Theater aan het Vrijthof Maastricht. Filmselectie i.s.m. Lumière.

DIRECTEUR-BESTUURDER Jean Boelen, directeur Theater aan het Vrijthof Maastricht
PROGRAMMACOMMISSIE Jacques Giesen (voorzitter), Jos Leussink (adviseur), Sylvester Beelaert, Fons Dejong, Bas Geerts en Susanne Vermeulen

RAAD VAN TOEZICHT Jean Jacobs (voorzitter), Michel Cobben, Barbara de Heer, Bas Huyser, Eddy Klomp en Lieke Wijjnia (aspirant)

PROJECTLEIDING & FONDSENWERVING Fons Dejong **MARKETING & PUBLICITEIT** Hetty van Dongen **PRODUCTIE** Raf Meijers **REDACTIE** Philip Leussink, Jacinta Wetzer, Sylvester Beelaert en Fons Dejong **VORMGEVING** Philip Leussink **UITBALIE** Flora Minis en Susan Meisen **TECHNISCHE COÖRDINATIE** Sander Rondon **FACILITAIR** Nandi Nijsten / Mandy Walls **FINANCIËN** Martijn Dekker / Jos Spauwen

MUSICA SACRA MAASTRICHT is lid van De Verenigde Podiumkunstenfestivals.

MUSICA SACRA MAASTRICHT wordt mede mogelijk gemaakt door Fonds Podiumkunsten, Provincie Limburg, Gemeente Maastricht, Theater aan het Vrijthof, Elisabeth Strouven Fonds, Stichting Kanunnik Salden Nieuwenhof, Lira Fonds, Prins Bernhard Cultuurfonds, de Vrienden van Musica Sacra Maastricht en alle (concert-) locaties en samenwerkingspartners. De activiteiten worden mede mogelijk gemaakt door anonieme giften van particulieren. **MEDIAPARTNERS** NPO Radio4, NTR, KRO NCRV, L1, Dagblad de Limburger, RTV Maastricht.

STEUN HET FESTIVAL Voor een bijdrage vanaf € 40 geniet u als Vriend van Musica Sacra Maastricht vele voordelen. Zie voor meer informatie en aanmelding www.musicasacramaastricht.nl/vriend.

STICHTING MUSICA SACRA Vrijthof 47, 6211 LE Maastricht
info@musicasacramaastricht.nl • www.musicasacramaastricht.nl

f [facebook.com/MusicaSacraMaastricht](https://www.facebook.com/MusicaSacraMaastricht) • t @FestivalMSM | #MSM2020